

E-Learning στη Νότια Αυστραλία. Η χρήση των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής σε σχολεία της Νότιας Αυστραλίας

Αντώνιος Λίτινας

E-Learning of Modern Greek in South Australian schools: This paper attempts to look into the usage of new technologies in teaching Modern Greek in five South Australian Schools, four of them public and one independent. A questionnaire was given to one hundred students with the objective of collecting and analyzing the results. Based on the data collected, a number of conclusions were drawn regarding whether new technologies are actually used, to what extent, and what should be done to utilize them with the best outcome in the future.

Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες του περασμένου αιώνα η ανάπτυξη και η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών (Η/Υ στο εξής) γνώρισε και συνεχίζει να γνωρίζει και στις αρχές του αιώνα που ζούμε, ραγδαία εξάπλωση. Η μείωση του μεγέθους και της τιμής τους και η αντίστοιχη γεωμετρική αύξηση της ταχύτητας επεξεργασίας των πληροφοριών και της αποθηκευτικής ικανότητας, συντέλεσαν στη μεταμόρφωση πολλών περιοχών της ανθρώπινης δραστηριότητας. Μια τέτοια περιοχή δε θα μπορούσε να είναι άλλη από την εκπαίδευση.

Στη δεκαετία του '80 κυριάρχησε το τεχνοκρατικό πρότυπο, όπου ο υπολογιστής διδασκόταν ως χωριστό γνωστικό αντικείμενο και οι μαθητές απλά μάθαιναν να τον χρησιμοποιούν και ίσως και κάποιο προγραμματισμό.

Στη δεκαετία του '90 όμως τα πράγματα αλλάζουν και περνάμε σε πιο ολοκληρωμένες χρήσεις. Δίνεται έμφαση όχι στο ίδιο το μηχάνημα και τις δυνατότητές του αλλά στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστή για την ανάπτυξη μαθησιακών ικανοτήτων. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές/τριες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τα πληροφοριακά μέσα, όπως ο επεξεργαστής κειμένων, τα λογιστικά φύλλα και

να μπορούν να εντάσσουν τον υπολογιστή στα εργαλεία μάθησης. Η κύρια κατάκτηση για τους/τις μαθητές/τριες είναι η χρήση του υπολογιστή για συγκέντρωση πληροφοριών με διάφορα μέσα και κυρίως να τις επεξεργάζονται και να τις παρουσιάζουν με συγκεκριμένες μορφές (Κόμης, 1996· Μακράκης και Πολυδωρίδη, 1995· Shea, 1996· Clemenson, 1996).

Ο Hawkrigde το 1990 προσπαθώντας να αιτιολογήσει την ενσωμάτωση του Η/Υ στη διδακτική πράξη, προβάλλει τέσσερις λόγους:

- 1) Τον κοινωνικό (*Social rationale*) εφόσον το σχολείο έχει ως στόχο να προετοιμάζει τα παιδιά για τη ζωή, είναι αναγκαίο να τα κάνει ικανά να χρησιμοποιούν Η/Υ
- 2) Τον επαγγελματικό (*Vocational rationale*) προετοιμάζουμε τα παιδιά στη χρησιμοποίηση προγραμμάτων, για τις μελλοντικές τους επαγγελματικές υποχρεώσεις
- 3) Τον παιδαγωγικό (*Pedagogical rationale*) οι μαθητές/τριες μπορούν να αποδώσουν καλύτερα σε κάποιες γνωστικές περιοχές με τη βοήθεια Η/Υ και
- 4) Τον καταλυτικό (*Catalytic rationale*) για αρκετούς ερευνητές και παιδαγωγούς η είσοδος των Η/Υ στα σχολεία προοιωνίζει το μετασχηματισμό της μαθησιακής διδακτικής διαδικασίας.

Σύμφωνα με το νόμο του Gordon Moore, γκουρού της πληροφορικής και συνιδρυτή της *Intel*, ο οποίος ισχύει από το 1965, η δύναμη των Η/Υ διπλασιάζεται κάθε 18 μήνες, κάθε 9 μήνες διπλασιάζεται η ικανότητα των οπτικών ινών και των ενισχυτών τους και η ικανότητα αποθήκευσης πληροφοριών διπλασιάζεται ανά έτος. Αποτέλεσμα, περισσότερες πληροφορίες δημιουργούνται, κυκλοφορούν και φυσικά λόγω διαδικτύου είναι προσβάσιμες.

Φυσικά αυτό μας οδηγεί στο διαδίκτυο και στις δύο του μορφές. Την αρχική *Web 1.0* όπου το περιεχόμενο δημιουργούνταν από λίγους, είχαμε στατικές σελίδες και στην ουσία είχαμε ηλεκτρονικοποίηση της υπάρχουσας γνώσης. Η συνέχεια όμως είναι πολύ πιο συναρπαστική με το *Web 2.0*. Το περιεχόμενο είναι δημιουργήμα των πολλών, υπάρχουν συζητήσεις, συνεργασίες, ο έλεγχος του περιεχομένου από τους λίγους εξαλείφθηκε και κυρίως έχουμε μαζική συμμετοχή.

“Δημιουργείται έτσι ένας νέος τύπος γραμματισμού. Η γνώση ≠ με την ουσία και οι πληροφορίες ≠ με τη γνώση. Γνωρίζουμε πως αυξάνοντας την ικανότητά μας να προσθέτουμε γνώση δεν είναι το ίδιο με το να δημιουργούμε γνώση. Η γνώση είναι σαν ένα παγόβουνο, το 10% είναι εκτεθειμένο ορατό και το 90% είναι αόρατο, υπονοείται, εξυπακούεται”, σύμφωνα με τον John Seely Brown, “How can continuing education be reconfigured in the future?”, στο *Continuing Higher Education Review*, vol. 66, 2002:55.

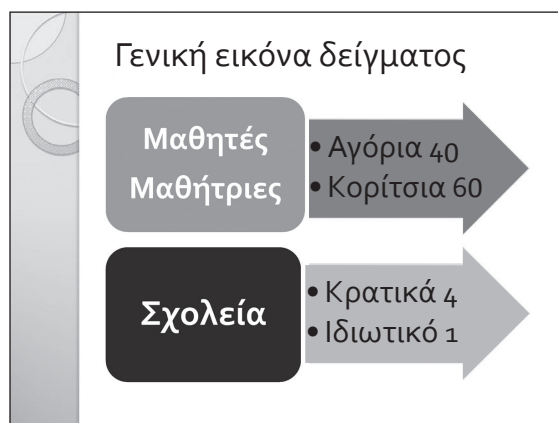
Γενική εικόνα δείγματος

Στόχος της έρευνας είναι η λεπτομερής καταγραφή της χρήσης *e learning* μεθόδων διδασκαλίας της νέας ελληνικής. Για να διευκολύνουμε την έρευνα προβαίνουμε στην ακόλουθη κατηγοριοποίηση των φορέων της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης:

- α) Απογευματινά-Σαββατιανά
- β) Κολέγια
- γ) Δημόσια Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
- δ) Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και
- ε) Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Στην παρούσα ανακοίνωση εστιάζουμε την προσοχή μας σε ερωτηματολόγιο που δόθηκε σε μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το δείγμα αφορά εκατό (100) μαθητές/τριες ηλικίας 15-17 ετών από πέντε (5) σχολεία εκ των οποίων τα τέσσερα (4) κρατικά και ένα ιδιωτικό.

Περιγραφή της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μαθητές/τριες της Νότιας Αυστραλίας στα πλαίσια μεταπτυχιακής εργασίας που αφορά τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής στα σχολεία της Νότιας Αυστραλίας. Δόθηκε ερωτηματολόγιο είκοσι επτά (27) ερωτήσεων. Οι ερωτήσεις αυτές ήταν ανοιχτού τύπου επτά (7), δηλαδή ζητούν από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με τη χρήση των ΤΠΥ (Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Υπολογιστών) και κλειστού (20) τύπου. Με το ερωτηματολόγιο θελήσαμε να διαπιστώσουμε τη σχέση του δείγματος με τις τεχνολογίες της πληροφορίας (ΤΠΥ) τόσο στο σχολικό όσο και στο προσωπικό-οικογενειακό περιβάλλον. Τα αποτελέσματα ήταν λίγο πολύ αναμενόμενα, δεν παύουν όμως να

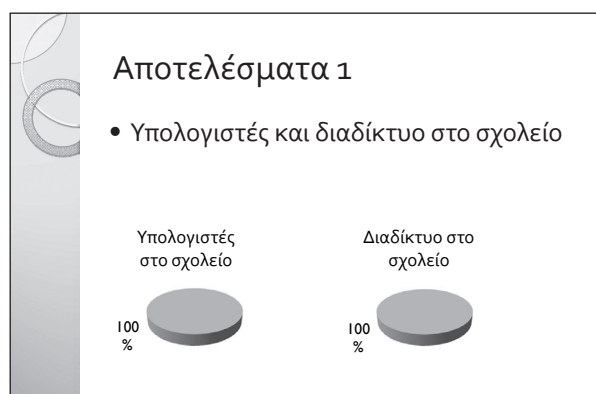
είναι άκρως εντυπωσιακά και μας δείχνουν ότι το σύνολο του δείγματος έχει Η/Υ και πρόσβαση στο *internet*, στο σχολείο και στο σπίτι. Το ερώτημα πλέον ήταν να διαπιστώσουμε κατά πόσο χρησιμοποιούνται οι τεχνολογίες στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής. Στη συγκεκριμένη ανακοίνωση παραθέτουμε και σχολιάζουμε τις απαντήσεις που συλλέξαμε από τις κλειστές ερωτήσεις.

Ερωτηματολόγιο

- 1) Έχετε υπολογιστές στο σχολείο;
- 2) Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο στο σχολείο;
- 3) Έχετε υπολογιστή στο σπίτι;
- 4) Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο στο σπίτι;
- 5) Αν έχετε υπολογιστή στο σχολείο, τον χρησιμοποιείτε για τα ελληνικά;
- 6) Αν έχετε υπολογιστή στο σπίτι, τον χρησιμοποιείτε για τα ελληνικά;
- 7) Στο σχολείο χρησιμοποιείτε για τα ελληνικά εκπαιδευτικά *cd* ή *dvd-roms*;
- 8) Επισκέπτεστε ελληνικές εκπαιδευτικές ιστοσελίδες στο σχολείο;
- 9) Επισκέπτεστε ελληνικές εκπαιδευτικές ιστοσελίδες στο σπίτι;
- 10) Χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο για την ελληνική γλώσσα στο σχολείο;
- 11) Χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο για την ελληνική γλώσσα στο σπίτι;
- 12) Για ποιο λόγο επισκέπτεστε το διαδίκτυο, πάντοτε σε σχέση με τα Ελληνικά;

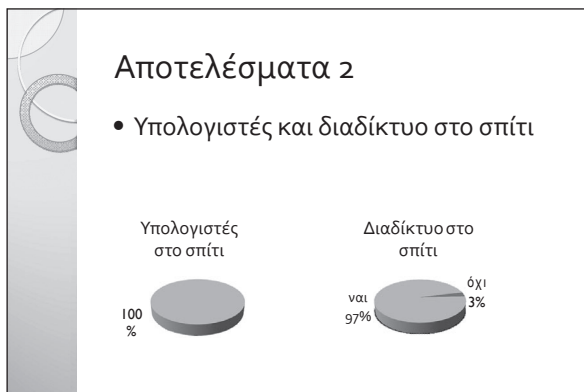
Αποτελέσματα

1) Η/Υ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

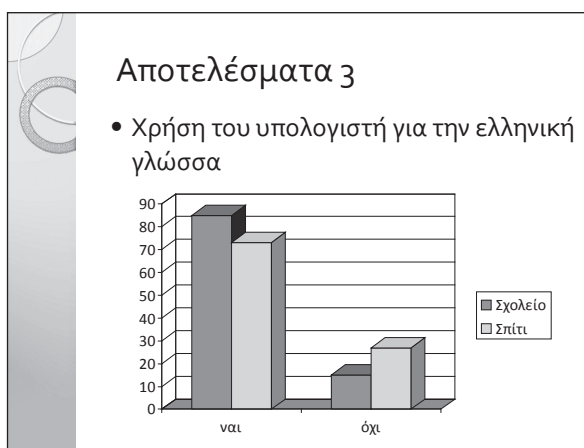
Το σύνολο του δείγματος έχει πρόσβαση σε Η/Υ και στο διαδίκτυο στο σχολείο.

2) Η/Υ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Από το σύνολο του δείγματος όλοι έχουν Η/Υ στο σπίτι και το 97% πρόσβαση στο διαδίκτυο.

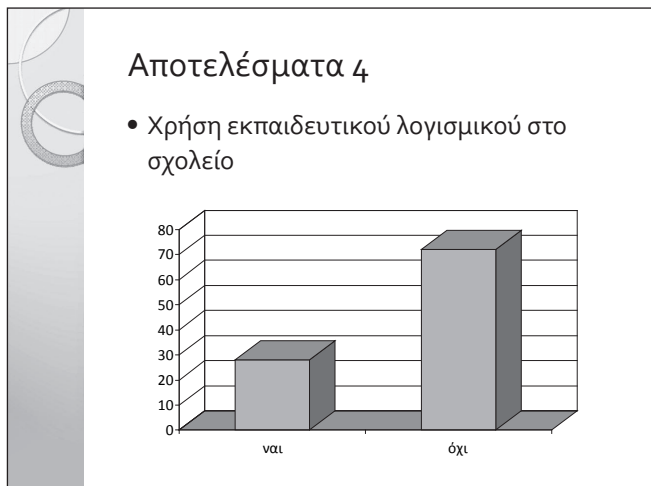
3) ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ Η/Υ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Σύμφωνα με τα ευρήματα αυτής της ερώτησης το 85% των παιδιών χρησιμοποιεί τον Η/Υ για την ελληνική γλώσσα στο σχολείο και το υπόλοιπο 15% όχι, ενώ στο σπίτι τα ποσοστά αλλάζουν και μόνο το 73% χρησιμοποιεί τον Η/Υ και το 27% όχι. Αξίζει εδώ να σημειωθεί πως και στο σχολείο και στο σπίτι το 98% του δείγματος, ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό, δεν διαθέτει ελληνικές γραμματοσειρές στον Η/Υ και δεν έχει εγκαταστήσει την ελληνική γλώσσα· χρησιμοποιεί τα *SYMBOLS* όταν θέλει να γράψει κάτι στα ελληνικά.

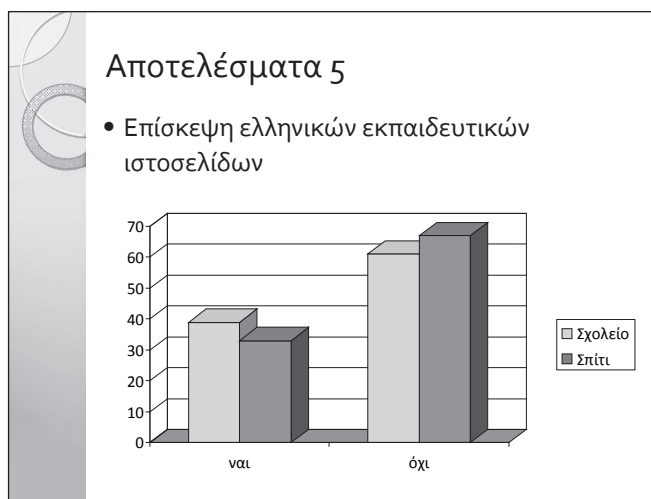
Αυτό σημαίνει επίσης πως χρησιμοποιεί τον Η/Υ για συλλογή πληροφοριών (θα το συναντήσουμε και παρακάτω και μάλιστα στην αγγλική γλώσσα).

4) ΧΡΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

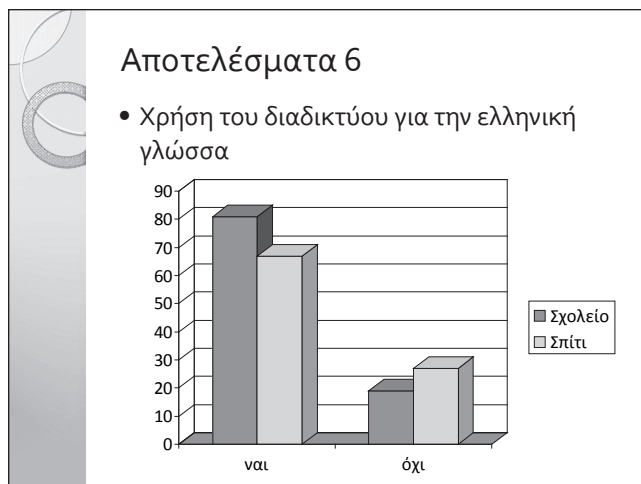
Από το γράφημα διακρίνουμε καθαρά ότι η χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού στο σχολείο είναι περιορισμένη αφού μόνο το 28% του δείγματος απάντησε θετικά ενώ το 72% δε χρησιμοποιεί κάτι τέτοιο. Αυτό χρήζει παραπέρα έρευνας μιας και υλικό υπάρχει και από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών) και από τον ιδιωτικό τομέα και μάλιστα έχει “στηθεί” και τροποποιηθεί ειδικά για τις ανάγκες της διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως δεύτερης και ξένης γλώσσας. Μάλλον θα πρέπει να εξετάσουμε και το κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί είναι εξοικειωμένοι και πρόθυμοι.

5) ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

Τα αποτελέσματα εδώ μας οδηγούν εύκολα στο συμπέρασμα πως η μεγάλη πλειοψηφία του δείγματος δεν επισκέπτεται ελληνικές εκπαιδευτικές ιστοσελίδες ούτε στο σχολείο (61% όχι), ούτε στο σπίτι (67% όχι). Αναμενόμενο αποτέλεσμα μιας και από ό,τι μας είπαν οι μαθητές/τριες δεν είναι ενημερωμένοι/νες για την ύπαρξή τους και επίσης ακόμα κι όταν κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα με αποτέλεσμα οι μηχανές αναζήτησης να μην παρουσιάζουν ελληνικές ιστοσελίδες.

6) ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

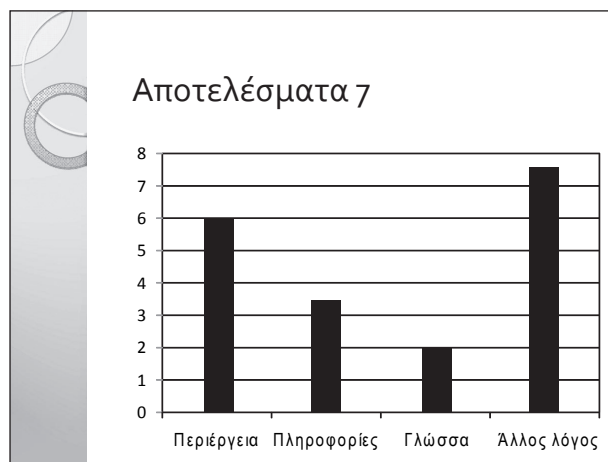

Το διαδίκτυο είναι επισκέψιμο από το 81% του δείγματος στο σχολείο και το 65% στο σπίτι για την ελληνική γλώσσα. Το αποτέλεσμα αυτό έρχεται σε σύγκριση με προηγούμενα ευρήματα. Οι μαθητές/τριες όμως εδώ εννοούν τη συλλογή πληροφοριών για το μάθημα της ελληνικής γλώσσας, στα αγγλικά. Είναι κάτι που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη στο σχεδιασμό και να αξιοποιηθεί το γεγονός ότι οι μαθητές/τριες του σημερινού σχολείου έχουν πολύ καλή γνώση και δεξιότητες στη χρήση των Η/Υ και πως οι νέες τεχνολογίες και πλατφόρμες εργασίας (*Web 2.0*) επιτρέπουν τη διάδραση και τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και από τον ίδιο το χρήστη και την επικοινωνία με άλλους οι οποίοι έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα και βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση έτσι ώστε να φτάσουμε στην απόκτηση της γνώσης.

Μερικά συμπεράσματα

Στην ερώτηση γιατί επισκέπτονται το διαδίκτυο, πάντοτε σε σχέση με τη νέα ελληνική και τον πολιτισμό, οι μαθητές και μαθήτριες μπορούσαν να επιλέξουν όχι μόνο μια απάντηση αλλά και να τις ιεραρχήσουν ως προς τη συχνότητα. Όπως προκύπτει από τον πίνακα, ο πρώτος λόγος είναι η περιέργεια, η συλλογή πληροφοριών ακολουθεί,

και στις δύο περιπτώσεις όμως οι επισκέψεις δεν αφορούν την εκπαιδευτική διαδικασία εκ πρώτης όψεως μια και οι πληροφορίες αφορούν ποδοσφαιρικές ομάδες, *video clip*, μουσική, τραγουδιστές/τριες κ.ά. Κάποιοι/ες, λίγοι/ες χρησιμοποιούν ΤΠΥ για τη γλώσσα. Επισημαίνουμε και εδώ πως πολλά παιδιά δεν γνωρίζουν πως υπάρχουν ιστοσελίδες .gr.

Προσπαθώντας να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα μέχρι αυτό το σημείο της έρευνας, μπορούμε να πούμε πως όλοι μας έχουμε να διδάξουμε σε διαφορετικούς/ές μαθητές/τριες. Άλλοι μαθητές/τριες είναι διαπροσωπικοί, άλλοι λογικοί, άλλοι κινητικοί, φυσιγγνώστες, γλωσσικοί και ούτω καθ' εξής. Το σίγουρο είναι ότι στην εποχή μας όλοι τους είναι "ηλεκτρονικοί". Το "γιατί" είναι εύκολο να το κατανοήσουμε. Μέχρι την ηλικία των 16 χρόνων θα έχουν παίξει 5000 ώρες *video games*, θα έχουν μιλήσει 1000 ώρες στο κινητό, θα έχουν δει 10000 ώρες τηλεόρασης. Τα παιδιά σήμερα και οι έφηβοι ξοδεύουν 2,75 ώρες την εβδομάδα στον Η/Υ και το "τρομακτικότερο" το 70% των παιδιών 4-6 χρονών έχουν χρησιμοποιήσει Η/Υ.

"Ο πλούτος του αναλυτικού μας προγράμματος. Οι μαθητές/τριες θυμούνται, καταλαβαίνουν, εφαρμόζουν, αξιολογούν και κυρίως δημιουργούν", σύμφωνα με τους Anderson και Krathorohl (2001).¹

Τα παιδιά της εποχής μας έχουν γεννηθεί σε έναν "ηλεκτρονικό κόσμο" όπου πρέπει να μπορούν να δημιουργούν, καταναλώνουν, αναμειγνύουν και μοιράζονται μεταξύ τους πληροφορίες και γνώσεις. Αρκεί να σκεφτούμε πως σε μια μηχανή αναζήτησης και μόνο, το *Google*, απευθύνονται 2,7 δισεκατομμύρια ερωτήσεις το μήνα. Πού και σε ποιον απευθυνόταν αυτές οι ερωτήσεις πριν; Γιατί να μη χρησιμοποιήσουμε τους Η/Υ και τις ΤΠΥ για να δημιουργήσουμε, αγγίξουμε, τραβήξουμε την προσοχή, εμπλέξουμε και τελικά διδάξουμε τους/τις μαθητές/τριές μας πιο αποτελεσματικά;

¹ L. W. Anderson και D. R. Krathorohl et al. (2001), *A taxonomy for learning, teaching and assessing. A revision of Bloom's taxonomy of Educational objectives. Journal Theory into practice*, Volume 41, Issue 4, Nov. 2002:214.

Αυτές είναι οι ισχύουσες τάσεις και είναι ένα θέμα το οποίο χρήζει περαιτέρω έρευνας λόγω του ότι τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδας δεν υπάρχουν έρευνες σχετικά με τη στρατηγική που θα πρέπει να ακολουθηθεί ως προς τη διδασκαλία της νέας ελληνικής και τη χρήση των ΤΠΥ και της επικοινωνίας στις διαμορφούμενες Κοινωνίες της Πληροφορίας.

Όσον αφορά τη διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας και Πολιτισμού, στη Νότια Αυστραλία, με τη χρήση ΤΠΥ, ενώ η έρευνά μας καταδεικνύει πως η υλικοτεχνική υποδομή υπάρχει και το μαθητικό δυναμικό είναι πλήρως εξοικειωμένο με τη χρήση τους, φαίνεται πως υπάρχει πολύς δρόμος ακόμη να διανύσουμε ώστε να μπορούμε να πούμε πως εκμεταλλευόμαστε τις δυνατότητες που μας δίνονται. Χαρακτηριστικό είναι πως ενώ όλα σχεδόν τα βιβλία του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ συνοδεύονται από *CD-Roms* αυτά δε χρησιμοποιούνται ή χρησιμοποιούνται ελάχιστα.

Κλείνοντας προκύπτει, θα λέγαμε, μια δυσαναλογία ανάμεσα στις δυνατότητες του δείγματος στη χρήση των ΤΠΥ και στο κατά πόσο το σχολείο αξιοποιεί την υπάρχουσα πραγματικότητα.

Βιβλιογραφία

Κουτσογιάννης

Δημήτριος Κουτσογιάννης, “Η γλωσσική αγωγή: Νέες τεχνολογίες — Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα” (www.greek-language.gr).

Κουτσογιάννης, 2007

Δημήτριος Κουτσογιάννης, “Σύντομο ιστορικό της παιδαγωγικής αξιοποίησης των υπολογιστών στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας”. (Εκθεση προς το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Ελλάδας.)

Ράπτης & Ράπτη, 1998

A. Ράπτης & A. Ράπτη, *Πληροφορική και εκπαίδευση*. Αθήνα, Τελέθριον.

Dudenev and Hockly, 2007

G. Dudenev and N. Hockly, *How to teach with Technology*, Longman.

Lewis, 2004

G. Lewis, *The internet and Young Learners*, Oxford University Press.

Windeatt, Hardisty and Eastment, 2000

S. Windeatt, D. Hardisty and D. Eastment, *The Internet*, Oxford University Press.

Anderson and Krathorohl, 2001

L. W. Anderson και D. R. Krathorohl et al. (2001), *A taxonomy for learning, teaching and assessing. A revision of Bloom's taxonomy of Educational objectives. Journal Theory into practice*, Volume 41, Issue 4, Nov. 2002:214.